

Yritysten rakennetilasto

Tilastotietojen merkitys päätöksenteossa

Taloudellisten analyysien ja päätelmien pohjana tulee olla mahdollisimman pätevät tietoaineistot. Tämä edellyttää, että yrityksistä on säännöllisesti saatavissa systemaattiseen tiedonkeruuseen perustuvaa käyttökelpoista, luotettavaa ja oikea-aikaista tilastotietoa. Tämän tietotarpeen turvaamisessa yritykset ovat edelleen avainasemassa, sillä tämäntyyppinen tiedonkeruu muista lähteistä ei täytä läheskään kaikkia talustilastoille asetettuja vaatimuksia.

Tilastojen nopea valmistuminen riippuu ratkaisevasti perustietojen nopeasta saamisesta. Tilastokeskus toivookin, että tilikauden toimintaa koskevat tiedot palautetaan mahdollisimman nopeasti.

Yksittäistä yritystä koskevat tiedot ovat salaisia

Tilastokeskus kerää vuosittain perustietoja tilinpäätös- ja rakennetilastoja varten. Perustietoja käytetään myös kansantalouden tilinpidon ja muiden talustilastojen laadinnassa sekä tutkimustoiminnassa. Tietoja yksittäisestä yrityksestä tai liikelaitoksesta ei anneta ulkopuolisille.

Talouselämän tietohuollon turvaamiseksi perustietojen saanti yrityksistä valtakunnallisia virallisia tilastoja varten on useimmissa maissa turvattu lakisääteisesti. Suomessa säädökset tilastojen laadinnasta on tilastolaissa vuodelta 2004.

Rakennetilaston toimialat

Rakennetilastossa otettiin käyttöön uusi tilastollinen toimialaluokitus, TOL2008, vuonna 2009, vuoden 2008 tilastojen ensimmäisessä tilastojulkistuksessa. TOL2008 perustuu EU:n toimialaluokitukseen NACE Rev.2 (Euroopan yhteisön asetus (EY) N:o1893/2006). TOL2008-luokituksen 1-4 -numerotasot ovat yhteneväiset NACE Rev.2:n kanssa, mutta 5 -numerotaso on kansallinen.

Yritysten rakennetilasto kattaa Toimialaluokituksen TOL 2008 päätoimialat:

- B Kaivostoiminta ja louhinta
- C Teollisuus
- D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta
- E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito
- F Rakentaminen
- G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottori-
pyörien korjaus
- H Kuljetus ja varastointi
- I Majoitus- ja ravitsemistoiminta
- J Informaatio ja viestintä
- L Kiinteistöalan toiminta
- M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta
- N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta
- P Koulutus
- Q Terveys- ja sosiaalipalvelut
- R Taiteet, viihde ja virkistys
- S Muu palvelutoiminta

Kyselyyn kuuluvat yritykset

Tiedustelun piiriin kuuluvat kaikki kynnsrajan ylittävät eli vähintään 50 hengen yritykset sekä yritykset, joiden liikevaihto ylittää 20 miljoonaa. Kynnsrajan alittavat, mutta yli 10 henkeä työllistävät yritykset on valittu satunnaisotannalla. Lisäksi tiedusteluun kuuluu myös joitain henkilöstömäärältään pienempiä yrityksiä sekä kaikki kunnalliset liikelaitokset.

Yritysten rakennetilaston tilastoyksikkönä on oikeudellinen yksikkö.

Nimi- ja osoitetiedot

Jos yrityksen nimi- ja osoitetiedot ovat muuttuneet tai ovat virheellisiä, pyydämme Teitä korjaamaan tai täydentämään ne.

Tilikausi

Tiedustelu koskee tilikautta, joka päättyi 1.1.2011–31.12.2011 välisenä aikana.

Vuoden 2011 tiedustelu

Verohallinto kerää yritysten tuloslaskelma- ja tasetietoja elinkeinotoiminnan veroilmoituslomakkeella (tuloverolaskelma ja varallisuuslaskelma). Tilastokeskus käyttää näitä tietoja perusaineistona tilinpäätös- ja muissa rakennetilastoissa. Lisäksi Tilastokeskus kerää tilastoliitelomakkeella (TILKES -lomake) yrityksiltä ja liikelaitoksilta yrityksen toimintaa kuvaavia, tuloslaskelman ja taseen erittelytietoja ja investointitietoja.

Lomakkeiden rahayksikkö

Lomakkeiden rahayksikkö on euro.

TILKES-TILASTOLIITELOMAKE

B. TULOSLASKELMAN ERITTELYT

B1. LIIKEVAIHDON ERITTELY

Liikevaihto

Kirjanpitolain (KPL 4:1) mukaan liikevaihtoon luetaan kirjanpito-
velvollisen varsinaisen toiminnan myyntituotot, joista on vähennetty myönnetty alennukset sekä arvonlisävero ja muut välittömästi myynnin määrään perustuvat verot.

Myynnin oikaisuerien lisäksi myynnistä vähennetään tulonsiirtoerät ja läpikuluerät. Nämä ovat toiselle kirjanpito-
velvolliselle kuuluvia eriä, jotka vain teknisesti kulkevat kirjanpito-
velvollisen kirjanpidon kautta. Liikevaihdosta ei vähennetä maksettuja myyn-
tirahteja, provisioita eikä luottotappioita.

Liikevaihtoon sisältyvät erät vaihtelevat toimialakohtaisesti. Liike-
vaihtoon luetaan kuitenkin aina vaihto-omaisuudesta saadut
tuotot.

Liikevaihdon erittely toimialoittain on erittäin tärkeää monitoimia-
laisilla yrityksillä.

Jos yrityksen virallisessa tuloslaskelmassa liikevaihtoon sisältyy
kauppaa, joka on vain laskutettu Suomessa, ilmoitetaan tällainen
liikevaihto kohdassa *Tukku- ja vähittäiskauppa*. Vastaavasti
kulujen erittelyssä B4. kaupan hankinnat ilmoitetaan kauppatava-
roiden hankintana.

Jos teollisen yrityksen liikevaihtoon sisältyy vaihdossa saatujen tavaroiden myyntiä tai muuta välitystoimintaa, ilmoitetaan vaihdossa saatujen tuotteiden liikevaihto kohdassa *Tukku- ja vähittäiskauppa*. Vaihdossa saatujen tavaroiden ostot ilmoitetaan kauppatavaroiden hankintana.

1. Liikevaihto teollisesta toiminnasta

Tuotteiden toimitukset

Tässä erässä ilmoitetaan yrityksen valmistamien ja valmistuttamien tavaroiden liikevaihto. Myös yrityksen ulkomailla alihankintana valmistuttamien tavaroiden liikevaihto kuuluu tähän.

Tässä erässä ilmoitetaan myös liikevaihto käyttöveden puhdistus- ja jakelutoiminnasta.

Tässä kohdassa ilmoitetaan myös liikevaihto materiaalien kierrätystoiminnasta. (Metalli- ja muun jätteen, romun ja muun tavaran muuntaminen uusioraaka-aineeksi, romujen purkaminen)

Jos yrityksellä on ulkomailla sijaitseva toimipaikka, jonka tuotanto ilmoitetaan yrityksen liikevaihdossa, niin tämän toimipaikan liikevaihto ilmoitetaan kohdassa *Tukku- ja vähittäiskauppa*.

Tuotetun sähkön toimitukset

Yrityksen tuottaman sähkön myynti. Ostetun sähkön myynti (välitystoiminta) ilmoitetaan kohdassa *Tukku- ja vähittäiskauppa*.

Tuotetun lämmön toimitukset

Yrityksen tuottaman lämmön myynti. Ostetun lämmön myynti (välitystoiminta) ilmoitetaan kohdassa *Tukku- ja vähittäiskauppa*.

Verkkopalvelut

Tässä kohdassa ilmoitetaan liikevaihto sähkön siirto- ja jakelupalveluista ja kaasun jakelupalveluista.

Toimitusten arvo teollisista korjaus-, asennus- ja huoltopalveluista

Ilmoitetaan yrityksen ulkopuolisille suorittamien teollisten korjaus-, asennus- ja huoltotöiden liikevaihto (sisältää myös laskutukseen sisältyvät tarvikkeet).

Palkkatyö

Tässä kohdassa ilmoitetaan liikevaihto toiselle talousyksikölle tehdystä palkkatyöstä.

Palkkatyö on tuotteiden valmistamista toiselle talousyksikölle. Käytettävät aineet ja tarvikkeet ovat pääosin valmistuttajan omistuksessa tai hallinnassa.

Tässä kohdassa ilmoitetaan myös liikevaihto muusta teollisesta palvelutoiminnasta. (Viemäri- ja jätevesihuolto, jätteen keruu ja käsittely, maaperän ja vesistöjen kunnostus ja muut ympäristönhuoltopalvelut ym.)

Liikevaihto teollisesta toiminnasta yhteensä

Kauppan ja palvelualojen yritykset ilmoittavat teollisen liikevaihdon tässä. Teollinen liikevaihto käsittää kaivostoiminnan, valmistuksen, sähkö-, kaasun- ja lämpöhuollon, jäähdytystoiminnan ja vesihuollon, viemäri- ja jätevesihuollon, jätehuollon ja muun ympäristön puhtaanpidon.

2. Liikevaihto rakentamisesta

Talonrakentaminen

Kaikentyyppisten rakennusten uudis- ja korjausrakentaminen ja rakennuttaminen. Yleensä pääurakoitsijan suorittamia töitä.

Maa- ja vesirakentaminen

Maa- ja vesirakennustoiminta. Teiden, energialaitosten, siltojen, tunnelien, sähkölinjojen, lento- ja urheilukenttien, ym. rakentaminen.

Erikoistunut rakennustoiminta

Rakennusten purku, rakennuspaikan valmistelutyöt, LVIS-asennukset, maalaus ja lasitus ja muu rakennusasennus, rakennusten ja rakennelmien viimeistely ja muu erikoistunut rakennustoiminta, myös rakennuskoneiden vuokraus käyttäjiineen. Yleensä sivu- tai alurakoitsijan suorittamia töitä.

Rakentamisen osakekauppa

Perustajurakoitsijan liikevaihto asunto- ja kiinteistöosakkeiden myynnistä.

Rakentaminen yhteensä

Kauppan ja palvelualojen yritykset ilmoittavat rakentamisen liikevaihdon tässä.

3. Muu liikevaihto

Tukku- ja vähittäiskauppa

Kaupallisen toiminnan liikevaihtoon sisältyy tukku- ja vähittäiskaupan liikevaihdon lisäksi myös muiden toimialojen kauppatavaroiden myynnistä saadut tuotot. Kauppatavaroita ovat ne tavarat, jotka on ostettu myytäväksi edelleen sellaisenaan ilman jatkojalostusta. Erä sisältää myös satunnaisen omien raaka-aineiden jälleenmyynnin sellaisenaan ilman jatkokäsittelyä. Erä sisältää myös laskuttajina toimivien palveluyritysten tekemät palveluostot.

Ostetun sähkön, lämmön ja kaasun jälleenmyynti (välitystoiminta) ilmoitetaan myös tässä kohdassa.

Jos yrityksellä on ulkomailla sijaitseva toimipaikka, jonka tuotanto ilmoitetaan yrityksen liikevaihdossa, niin tämän toimipaikan liikevaihto ilmoitetaan tässä erässä.

Tähän sisältyy myös yrityksen ulkomaisilta tytäryhtiöiltä hankittujen sellaisenaan edelleen myytävien tavaroiden ja palvelujen myynnin arvon.

Agentuuritoiminta

Agentuuritoiminnan liikevaihto koostuu komissioista, joita agentuuri saa välitystoiminnasta ostajien ja myyjien kesken.

Ravitsemistoiminta

Aterioiden, muiden ruoka-annosten ja juomien myynnin sekä ateriapalvelun liikevaihto.

Majoitustoiminta

Majoitustilojen myynnistä asiakkaille saatu liikevaihto.

Mainostuotot ilmoitusmyynnistä

Mainostilan myynnistä saatu liikevaihto. Mediamainontaan sisältyy painettu media (sanoma- ja aikakauslehdet sekä painetut hakemistot), sähköinen mainonta (televisio-, radio-, elokuva- ja verkkomainonta) sekä ulko- ja liikennemainonta.

Liikevaihto muusta palvelutoiminnasta sekä maa-, metsä- ja kalataloudesta

Yrityksen muu liikevaihto, jota ei ole eritelty edellä olevissa kohdissa.

B2. LIKETOIMINNAN TUOTTOJEN LISÄERITTELY

Ilmoittakaa alla olevat erät kokonaisuudessaan huolimatta siitä, sisältyvätkö ne tuloslaskelmassa liikevaihtoon tai liiketoiminnan muihin tuottoihin tai osaksi molempiin eriin. Tässä kohdassa ei kysytä kaikkia liiketoiminnan muita tuottoja.

1. Vuokratuotot maa- ja vesialueista

Maa- ja vesialueita ovat mm. maa- ja metsäalueet, rakennetut ja rakentamattomat tontit, koskitilat, vesijätöt ja vesialueet.

Maa- ja vesialueisiin eivät sisälly sorakuopat, malmi- ja mineraaliesiintymät, kivilouhokset, turvesuot yms. Näistä saadut vuokratuotot ilmoitetaan kohdassa 2. *Muut vuokratuotot.*

2. Muut vuokratuotot

Asuinrakennusten ja huoneistojen sekä liike-, tehdas-, konttori-, varasto- ym. rakennusten vuokrauksesta saadut tuotot. Myös koneiden ja laitteiden vuokrauksesta saadut tuotot.

3. Rojaltit: tuotot patenteista ja lisensseistä

Rojaltit; ulkopuolisilta saadut tuotot yhtiön omistamista patenteista ja lisensseistä.

4. Käyttöomaisuuden luovutusvoitot

Pysyviin vastaaviin kuuluvan käyttöomaisuuden hyödykkeiden myynnistä saadut luovutusvoitot.

B3. SATUNNAISET ERÄT

Satunnaisiin eriin sisältyvät konserniavustukset.

1. Maksetut: Konserniavustuslain mukaan maksetut konserniavustukset.

2. Saadut: Konserniavustuslain mukaan saadut konserniavustukset.

B5. KULUJEN ERITTELY

Tässä kohdassa eritellään tuloslaskelman kohdat: Ostot tilikauden aikana, ulkopuoliset palvelut ja liiketoiminnan muut kulut. Tässä tiedustelussa ei kysytä henkilöstökuluja.

Tavaroiden ja palvelujen ostot arvioidaan hankintahintaan, josta on vähennetty alv ja muut välittömästi liikevaihtoon liittyvät, vähennykelpoiset verot.

Hankinnat ilmoitetaan ilman varastojen muutoksia.

1. Aineiden ja tarvikkeiden hankinta

Aineisiin ja tarvikkeisiin luetaan materiaalit, joita käytetään välittömästi tuotettavien tavaroiden valmistukseen (raaka-aineet, puolivalmisteet, lisäaineet, osat sekä pienet ei-aktivoitavat työkalut ja välineet). Aineisiin ja tarvikkeisiin luetaan myös aputarvikkeet (voiteluaineet, vesi yms.) mutta ei konttori- yms. tarvikkeita.

2. Kauppatavaroiden hankinta

Sisältää tavarat, jotka yritys on ostanut myytäväksi edelleen kolmannelle osapuolelle ilman jatkojatkajalostusta. Sisältää myös sellaisenaan ilman jatkojatkajalostusta myytyjen raaka-aineiden hankinnat. Tähän erään kuuluvat myös laskuttajina toimivien palveluyritysten tekemät palveluostot.

Yrityksen ulkomailla sijaitsevan toimipaikan ostot, jotka sisältyvät yrityksen ostoihin, ilmoitetaan tässä kohdassa.

Tähän sisältyy myös yrityksen ulkomailla sijaitsevilta tytäryrityksiltä hankittujen sellaisenaan edelleen myytävien tavaroiden ja palvelujen ostot.

3. Pakkausaineiden hankinta

Yrityksen valmistamien tai välittämien tavaroiden pakkaamisessa käytettävät aineet ja tarvikkeet.

4. Polttoaineiden hankinta

Polttoaineiksi luetaan yrityksen tuotannollisen toiminnan tai sen ajoneuvojen energialähteiksi hankitut aineet.

5. Sähkön hankinta omaan käyttöön

Sähköenergian hankinta käsittää tuotantoprosessissa käytetyn sähkön lisäksi myös yrityksen tilojen valaistukseen, tuuletukseen, lämmitykseen ym. käytetyn sähkön.

Myytäväksi hankittu sähkö ilmoitetaan kohdassa 2. *Kauppatavaroiden hankinta.*

6. Lämmön hankinta omaan käyttöön

Lämpöenergian hankintaan luetaan yrityksen tuotantoprosessissa käytetyn lämmön lisäksi myös tilojen lämmitykseen käytetty lämpöenergia. Myytäväksi hankittu lämpö ilmoitetaan kohdassa 2. *Kauppatavaroiden hankinta.*

7. Teetetyt korjaus-, kunnossapito- ja asennustyöt

Ilmoitetaan ulkopuolisilla teetettyjen oman tuotantokoneiston ja -laitteiden sekä rakennusten korjaus-, kunnossapito- ja asennustöiden arvo mukaan luettuna laskutettujen materiaalien arvo.

Ei sisällä yrityksen oman henkilöstön henkilöstökuluja.

8. Teetetyt palkkatyöt

Tässä ilmoitetaan tilaajan raaka-aineista ja puolivalmisteista alihankkijalle maksettu korvaus tuotteiden valmistuksesta.

9. Alihankinta / -urakointi

Tässä ilmoitetaan alihankkijalle suoritettavat maksut, jotka toimeksiantaja, tilaaja, pääurakoitsija suorittaa ulkopuolisille näiden alihankintana toimittamista tavaroista tai palveluista.

Kahden yrityksen välillä on alihankintasuhde, kun A ja B kohdan ehdot täyttyvät samanaikaisesti:

A. toimeksiantaja, osallistuu tuotteen tuottamiseen toimittamalla vähintään osittaiset tekniset ohjeet alihankkijayritykselle.

B. toimeksiantaja myy alihankinnan kohteena olleen tuotteen joko sellaisenaan tai tuotteen osana ja ottaa kaupan jälkeisen vastuun tuotteesta.

Aliurakoitsija on pääurakoitsijan alihankkija.

Huom. Räätelöidyn tuotteen valmistaminen ei välttämättä aina merkitse, että kyseessä on alihankinta.

10. Työvoiman vuokraus

Erä sisältää yrityksen suorittamat maksut työvoiman käytöstä työvoimaa vuokraavalle yritykselle. Vuokratyössä vuokratyö on työntekijän työnantaja. Työ tehdään käyttäjäyrityksessä.

11. Tutkimus- ja kehittämiskulut

Tutkimusmenoilla tarkoitetaan ulkopuolisilta yrityksiltä hankittuja tutkimus- ja kehittämispalveluja. Tutkimus- ja kehittämispalvelut ovat uuden tieteellisen tai teknisen tiedon tuottamiseksi tarpeellisesta suunnitelmallisesta tutkimustoiminnasta aiheutuneita menoja.

12. Kuljetus- ja varastointipalvelut

Erä sisältää yrityksen ulkopuolelta ostetut kuljetus- ja varastointipalvelut sekä terminaali- ja lastinkäsittelypalvelut.

Varastointipalveluilla tarkoitetaan tässä itsenäisinä palveluina tarjottuja varastointipalveluja. Tähän sisältyvät esim. välivarastointipalvelut kylmävarastoissa ja tullivarastoissa sekä konttien säilytys jne. Jonkin tietyn alueen tai rakennuksen tai sen osan vuokraus varastoksi ei sisälly tähän.

13. Mainos-, myynti- ja markkinointikulut

Erä sisältää yrityksen ulkopuolelta hankitut mainos-, myynti- ja markkinointikulut.

Esimerkiksi:

- tuotteiden markkinoinnin ja myynnin aiheuttamat kulut
- mainonnan sekä myyntinäyttelyiden kulut
- mainostoimistojen palvelut
- markkinoinnin, viestinnän ja suhdetoiminnan konsultointiin, markkinatutkimuksiin ja mielipideselvityksiin liittyvät kulut
- ulko- ja liikennemainosten pystyttämiseen ja hoitoon liittyvät kulut
- näyteikkunoiden somistukseen ja näyttelytilojen suunnitteluun liittyvät kulut
- urheilumainontaan, puhelinmainontaan, ilmamainontaan jne. liittyvät kulut
- messujen yms. tuote-esittelytilaisuuksien järjestämisestä aiheutuvat kulut.

14. Atk-palvelut, suunnittelu- ja ohjelmointikulut

Erä sisältää yrityksen ulkopuolelta hankitut, asiakkaan laskuun tapahtuvat atk-palvelut.

Atk-palveluja ovat:

- automaattiseen tietojenkäsittelyyn liittyvä laitteisto- ja ohjelmistokonsultointi
- ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus
- tietokone- ja käsittelypalvelutoiminta, tietokantaisännöinti
- konttori- ja tietokoneiden korjaus ja huolto
- muu tietojenkäsittelypalvelu, esim. systeemityöpalvelu
- Atk-ohjelmistojen ylläpitopalvelu
- Atk-ohjelmistokonsultointi.

Tähän ei kuulu:

- Atk-laitteiden vuokraus ja käyttöleasing
- Oppilaitosten ja muiden koulutusta antavien yksiköiden atk-opetus
- Atk-pohjaiset tekstinkäsittelypalvelut yrityksen laskuun
- Atk-henkilöiden vuokraus.

15. Kulut patenteista ja lisensseistä

Muille maksetut korvaukset patenttien ja lisenssien käyttöoikeuksista.

16. Vuokratulot maa- ja vesialueista

Maa- ja vesialueita ovat mm. maa- ja metsäalueet, rakennetut ja rakentamattomat tontit, koskitilat, vesijätöt ja vesialueet.

Maa- ja vesialueisiin eivät sisälly sorakuopat, malmi- ja mineraaliesiintymät, kivilouhokset, turvesuot yms. Näistä maksetut vuokrat ilmoitetaan kohdassa 18. Muut vuokrat.

17. Leasing-vuokrat

Yritys voi hankkia käyttöomaisuutta joko käyttöleasing-sopimuksella tai rahoitusleasing-sopimuksella. Käyttöleasing-sopimuksessa laitteen vuokraava yritys tekee sopimuksen suoraan laitetta käyttävän yrityksen kanssa. Rahoitusleasing-sopimuksessa laitteen tarvitsija sopii, että rahoitusyhtiö ostaa laitteen ja vuokraa sen laitetta tarvitsevalle.

Tässä erässä esitetään yrityksen leasing-sopimuksilla vuokraamien käyttöomaisuushyödykkeiden vuokratulot.

18. Muut vuokrat

Asuinrakennusten ja huoneistojen sekä liike-, tehdas-, konttori-, varasto- ym. rakennusten sekä koneiden ja laitteiden vuokratulot.

19. Fuusiotappio

Tässä kohdassa ilmoitetaan fuusiojärjestelyistä aiheutuneet tappiot.

20. Käyttöomaisuuden luovutustappiot

Pysyviin vastaaviin kuuluvan käyttöomaisuuden hyödykkeiden myynnistä aiheutuneet luovutustappiot.

21. Muut kuin edellä mainitut kulut

Edellä erittelemättömät tuloslaskelman kohtaan *Muut liiketoiminnan kulut* sisältyvät kulut, esimerkiksi maksetut provisiot, luotto-tappiot sekä posti- ja jakelukulut, pankki-, lakiasian-, tilitoimisto-, vakuutus-, järjestö- yms. palvelut, edustaminen ja matkustaminen.

D. TASEEN LISÄTIETOJA

D1. TASE: Vastaavaa / vastattavaa yhteensä

D2. VIERAS PÄÄOMA

Korollinen vieras pääoma

Tässä ilmoitetaan korollisten velkojen määrä taseen pitkä- ja lyhytaikaisesta vieraasta pääomasta sekä pääomalainat.

Saadut ennakot taseen pitkäaikaisista veloista

Erä sisältää saadut ennakomaksut, jotka on ilmoitettu Taseen vastattavaa puolen pitkäaikaisen vieraan pääoman erässä.

Saadut ennakot taseen lyhytaikaisista veloista

Erä sisältää saadut ennakomaksut, jotka on ilmoitettu Taseen vastattavaa puolen lyhytaikaisen vieraan pääoman erässä.

D3. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ JA PAKOLLISET VARAUKSET

Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä

Erä sisältää Taseen vastattavaa puolen poistoeron ja vapaaehtoiset varaukset yhteensä

Pakolliset varaukset yhteensä

Erä sisältää Taseen vastattavaa puolen eläkevaraukset, verovaraukset sekä muut pakolliset varaukset yhteensä.

D4. VAIHTUVAT VASTAAVAT: RAHOITUSARVOPAPERIEN ERITTELY

Tässä eritellään Taseen vaihtuviin vastaaviin kuuluvat rahoitusarvopaperit. Erittelyyn ei tule pysyviin vastaaviin kuuluvia osakkeita ja osuuksia.

Osakkeet ja osuudet yhteensä

Vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereihin kuuluvat osakkeet ja osuudet.

Joukkovelkakirjalainat

Vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereihin kuuluvat joukkovelkakirjalainat.

Rahamarkkinainstrumentit

Vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereihin kuuluvat rahamarkkinainstrumentit.

Muut rahoitusomaisuusarvopaperit

Muut kuin edellämainitut Vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopaperit

D5. MUITA LISÄTIETOJA

1. Tilikaudella aktivoituiden markkinointimenot

Tilikaudella taseeseen aktivoituiden markkinointimenot

2. Tilikaudella aktivoituiden kehittämismenot

Tilikaudella taseeseen aktivoituiden kehittämismenot

3. Tilikaudella aktivoituiden korkomenot

Tilikaudella aktivoitujen korkomenojen määrä pysyvien vastaavien hankintamenoon

4. Tilikaudella aktivoituiden kurssitappiot

Tilikaudella taseeseen aktivoituiden kurssitappiot

5. Hankitun aineellisen leasingtavarain arvo

Tässä kohdassa ilmoitetaan vain rahoitusleasing-sopimuksella käyttöön hankitun käyttöomaisuuden arvo tai laskennallinen arvo. Arvo ilmoitetaan tilikaudella, jolloin rahoitusleasing-sopimus alkaa. Arvoon ei sisällytetä rahoitusleasing-sopimuksella hankitusta käyttöomaisuudesta maksettua vuotuista vuokraa.

6. Käytössä olleiden rakennusten hankinta

Tähän ryhmään luetaan toisilta yrityksiltä ostettuja jo tuotanto- tai muussa käytössä olleita rakennuksia, ei uudisrakennuksia. Kuitenkaan rakennuksia, jotka ovat tulleet yrityksen omistukseen fuusioiden tms. omistusjärjestelyjen kautta, ei lueta tähän ryhmään.

E1. KÄYTTÖOMAISUUDEN LISÄYKSET JA VÄHENNYKSET

a. Lisäykset

Liiketoimista johtuneet käyttöomaisuuden lisäykset hankintahintaisina (pois lukien fuusiolisäykset). Rakennuksista ja rakennelmista, koneista ja kalustosta sekä ennakkomaksuista ilmoitetaan Suomeen kohdistuvat lisäykset.

b. Vähennykset

Liiketoimista johtuneet vähennykset tilikauden aikana sen arvon mukaisena, jolla liiketoimet on todella suoritettu, esimerkiksi luovutushinta tai muu vastike.

1. Aineettomat hyödykkeet

Aineettomia hyödykkeitä ovat kehittämismenot, liikearvo, aineettomat oikeudet, muut pitkävaikutteiset menot sekä aineettomiin hyödykkeisiin kohdistuvat ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat. Aineettomista oikeuksista ilmoitetaan erikseen siihen sisältyvät ATK -ohjelmistot.

1a. ATK -ohjelmistot

ATK -ohjelmistoihin luetaan valmiina ostetut ja tilaustyönä teetetut ATK -ohjelmistot. Ohjelmistoja, jotka sisältyvät koneiden ja laitteiden hankintahintaan (ml. kertaluonteiset lisenssimaksut) ei lueta tähän kohtaan vaan kohtaan 5 a. *Tietokoneet, palvelimet, tietoverkkolaitteet ja tietokoneiden oheislaitteet*. Ohjelmistojen hankintaan liittyviä vuosittaisia lisenssimaksuja ei lueta investoinneiksi vaan kulueraan B5. 15. *Kulut patenteista ja lisensseistä*.

2. Maa- ja vesialueet

Maa- ja vesialueilla tarkoitetaan mm. maa- ja metsäalueita, rakennettuja ja rakentamattomia tontteja sekä vesialueita.

3. Maa- ja vesirakennukset

Maa- ja vesirakennuksilla tarkoitetaan katuja, teitä, rauta- ja raitioiteita, siltoja, laitureita, patoja, altaita, vesi- ja viemäriverkostoja, polttoainesäiliöitä, kalliosuojia, sähkö- ja lämpöverkot, tietoliikenneverkot (runkoverkot), energialaitoksia yms. käyttöomaisuutta.

4. Rakennukset ja rakennelmat

Rakennuksilla tarkoitetaan asuinrakennuksia ja muita talorakennuksia.

5. Koneet ja kalusto

Koneet, kalusto ja kuljetusvälineet ilmoitetaan yhdessä. Koneista ja kalustosta ilmoitetaan erikseen niihin sisältyvät tietokoneet ja ICT -laitteet.

5a. Tietokoneet, palvelimet, tietoverkkolaitteet ja tietokoneiden oheislaitteet

Tietokoneet koosta riippumatta ja palvelimet. Näytöt, näppäimistö, printerit, skannerit, kaapelit ja muut tietokoneiden oheislaitteet. Tietoverkkolaitteet, mukaan lukien reitittimet. Tietokoneiden yhteydessä hankitut ohjelmistot sisällytetään tähän kohtaan.

5b. Televiestintä-, audio-, video- ja muut ICT -laitteet

Erikseen rakennettavat lähiverkot, puhelinvaihteet, puhelimet, puhelinvastaajat, faksit ja antennit. Murto- ja palohälytysjärjestelmät. Televisiot, videot, dvd -laitteet, monitorit ja projektorit. Videokamerat ja digitaalikamerat. Radiovastaanottimet, vahvistimet ja kaiuttimet.

6. Muut aineelliset hyödykkeet

Muuhun aineelliseen käyttöomaisuuteen luetaan sora-, malmi-, turve- yms. luonnonvarat ja aineelliset oikeudet. Tässä kohdassa ei ilmoiteta osakkeita ja osuuksia.

7. Ennakkomaksut ja keskeneräiset työt

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat rakennuksista ja rakennelmista sekä maa- ja vesirakennuksista.

8. Ennakkomaksut ja keskeneräiset työt

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat koneista ja kalustosta sekä muista aineellisista hyödykkeistä.

9. Osakkeet ja osuudet

Taseen Pysyvien vastaavien sijoituksiin kuuluvat osakkeet ja osuudet.